

Új korszakot nyit az UMZE

Két szempontból érzem sikeresnek ezt az évtizedet

Új korszak kezdődik a tíz éve alapított, elsősorban kortárszenei profilú UMZE Kamaraegyüttes életében. A jövő szezonnra tizenkét koncertből álló, nemzetközi mércével is jelentős programot hirdetnek meg, ennek lesz nyitánya az Hommage à Ligeti című hangverseny, amelyet május 27-én rendeznek a Nemzeti Hangversenyteremben. A részletekről Rácz Zoltánt, az UMZE művészeti vezetőjét kérdeztük.



Rácz Zoltán és együttese követendőnek tekinti Bartók és Kodály példáját

(fotó: Németh András Péter)

– Az együttes neve nyilvánvalóan utal a Bartók és Kodály által 1911-ben létrehozott Új Magyar Zene Egyesületre. Követendő példának tekintik a két géniusz 95 évvel ezelőtti kezdeményezését?

– Igen. Amikor a harmincesztendős Bartók Béla és a nála egy évvel fiatalabb Kodály Zoltán létrehozta az Új Magyar Zene Egyesületet, az volt a célkitűzésük, hogy koncertjeiken a klasszikus kompozíciók mellett hangsúlyosan jelenjenek meg saját és kortársaik művei. Ez a kísérlet akkor korántsem váltott ki olyan érdeklődést, mint amelyet Bartókék reméltek. 1996 nyarán – akkor Darmstadtban tanítottam a Ferienkurse für

Neue Musik vendégprofesszoraként – fogalmazódott meg bennem a gondolat, hogy megpróbálok Magyarországon létrehozni egy olyan kamaraegyüttest, amelynek repertoárja elsősorban 20. századi kompozíciókból áll, és képes lesz felvenni a versenyt világhírű külföldi társaival, a London Sinfonietta-val vagy a frankfurti Ensemble Modernnel. Hazatérve konzultáltam Tihanyi László zeneszerzővel és Wilhelm András zenetörténésszel, és Wilhelm javaslatára – Bartók Béla és Kodály Zoltán példáját követve – UMZE Kamaraegyüttes néven kezdtük meg működésünket 1996-ban.

– Melyek voltak az UMZE elmúlt tíz évének legfontosabb eseményei?

– Két szempontból érzem sikeresnek ezt az évtizedet. Egyrészt sikerült megismertetnünk az UMZE nevét a magyar és az európai zenei életben, másrészt rögtön az elején csatlakozott hozzánk egy elkötelezett, tehetséges és felkészült előadógárda, amelynek tagjaira azóta is számíthatunk. 1996 óta többször játszottunk a Budapesti Tavasz Fesztiválon és a Budapesti Őszi Fesztiválon, emellett koncerteztünk Bécsben, Zágrábban, Berlinben, Karlsruhe-ban, Espinhóban, Avignonban és a Huddersfieldi Kortárszenei Fesztiválon. Mindezt állandó támogatás nélkül, kizárólag koncertjeink honoráriumát felhasználva értük el, de kilenc év elteltével világossá vált, hogy ez az út járhatatlan.

– A kulturális miniszter a közelmúltban harmincmillió forint támogatásban részesítette az UMZE-t. Egy ilyen egyszeri segítség valóban új korszakot nyithat az együttes életében?

– Ez a támogatás lehetővé teszi, hogy a 2006/2007-es évadra meghirdessünk egy tizenkét koncertből álló szezont. De más is történt a közelmúltban: tizenhét muzsikussal – köztük Kurtág György, Ligeti György, Szöllősy András, Eötvös Péter, Jeney Zoltán, Vidovszky László – részvételével megalakítottuk az Új Magyar Zene Egyesületét, amely szervezeti formát is ad tevékenységünknek. Fontos támogatást kaptunk Kiss Imrétől, a Művészetek Palotája vezérigazgatójától, akitől május 27-i és december 7-i koncertünkre megkaptuk a Bartók Béla Nemzeti Hangversenytermet. Azt szeretnénk elérni, hogy az UMZE, amely egy jelenleg ellátatlan kulturális terület, a kortárs zene gondozására vállalkozik, kiszámítható, stabil költségvetési támogatásban részesüljön, ezt évről évre mind nagyobb arányban szeretnénk kiegészíteni saját bevételekkel, szponzorációval és

a civil szféra támogatásával. Elképzelésem szerint tehát a kulturális kormányzatnak egyre kisebb összeggel kellene hozzájárulnia fenntartásunkhoz.

– Május 27-i koncertjük a nyolcvanhárom éves, világszerte elismert zeneszerző, Ligeti György előtt tiszteleg. Idén Bartók- és Kurtág-évforduló van; önök miért éppen Ligetit választották?

– A Bartók-életmű itthon jó kezekben van. Kocsis Zoltán már nemcsak zongoraművészként, hanem zenekarvezetőként is gondozza az életművet, remélem, hamarosan nekiláthat az új Bartók-összkiadásnak is. Kurtág Györgyöt nyolcvanadik születésnapján szépen megünnepelte a Budapest Music Center, Ligeti György életműve viszont kevésbé él a köztudatban, ezért fontos célunk, hogy Ligeti születésnapjának előestéjén évente koncertet rendezzünk, s ezeken az életmű minél nagyobb részét megszólaltassuk. Az idei és a jövő évi Ligeti-est foglalja keretbe a 2006/2007-es szezonunkat. Nyáron két koncerttel készülünk a kapolcsi Művészetek Völgyébe, októberben szintén két koncertet tervezünk a Budapesti Őszi Fesztiválon, majd december 7-én, a Művészetek Palotájában köszöntjük a hetvenéves Steve Reichet, aki el is jön Budapestre. Fellépünk a Budapesti Tavaszi Fesztiválon, újraindítjuk Tihanyi László és az Intermoduláció együttes korábbi kezdeményezését, a Hangszemlét, 2007. áprilisi koncertünket pedig Kocsis Zoltán dirigálja, és a műsort is ő állítja össze.

– Hogyan tudja összeegyeztetni az UMZE és az Amadinda Ütőegyüttes vezetését?

– A két formáció egymástól teljesen függetlenül működik, bár az Amadinda próbahelyiséget és logisztikai támogatást biztosít az UMZE-nak. Semmiképpen sem szeretném, hogy az UMZE Kamaraegyüttes "one man show" legyen, ezért létrehoztunk egy ügyvivői testületet, amely menedzser-igazgatónak Gőz Lászlót, tiszteletbeli első karmesternek Eötvös Pétert kérte fel, művészeti vezetőnek pedig engem választott.

Retkes Attila

2006. május 16.